

Отримано: 9 лютого 2022 р.

Прорецензовано: 18 лютого 2022 р.

Прийнято до друку: 21 лютого 2022 р.

e-mail: nadiaknight23@gmail.com

DOI: 10.25264/2519-2558-2022-13(81)-37-41

Найт Н. Ф. Явище перехідності частин мови у сучасній українській граматиці. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог: Вид-во НаУОА, 2022. Вип. 13(81). С. 37–41.

УДК: 811.161.2`367.6/.7-043.72
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-3520-1756>
Web of Science Researcher ID 4959221

Найт Надія Федорівна,
магістр філології, аспірант,
викладач ЦК словесних дисциплін,
КЗВО «Луцький педагогічний коледж» ВОР

ЯВИЩЕ ПЕРЕХІДНОСТІ ЧАСТИН МОВИ У СУЧАСНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ГРАМАТИЦІ

Усі частини мови належать до єдиної лексико-граматичної системи, але не є замкнутими розрядами слів – між ними існують певні взаємовідношення і тісні взаємозв'язки. Ці закономірні взаємозв'язки виявляються передусім у взаємопереходах і перетвореннях однієї частини мови в іншу. Перехідні явища характеризують перетворення в системі, розвиток мови, її життя. Без них система застигла б, стала нерухомою.

У сучасній українській літературній мові, як і в інших сучасних слов'янських мовах, перехідних явищ досить багато. Вони охоплюють сферу майже всіх повнозначних і службових частин мови.

Проблема перехідності в галузі частин мови – одна з найактуальніших у сучасній лінгвістиці. Вона виникла ще в XIX ст., але підвищена увага до неї з боку лінгвістів спостерігається лише в XX ст. Досліджуючи процес перехідності, вчені використовують різні терміни на його позначення: перехід (В. Виноградов, А. Востоков, Н. Греч, Г. Павський), перехідність (А. Бедняков, Н. Каламова, М. Лукін), діахронна трансформація (В. Мігірін, Є. Сидоренко), транспозиція (О. Кім, В. Нікітевич), конверсія (О. Смирницький, В. Соболева). Наше дослідження ґрунтується на оновленій семантико-морфолого-синтаксичній класифікації частин мови функційно-категорійної граматики І. Р. Вихованця, а також на продуктивних теоретичних ідеях, що є результатом узагальнення національних і світових лінгвістичних досягнень.

Іван Вихованець виокремлює три складові процесу транспозиції: транспоноване – початкова вихідна форма слова, транспозитор – засіб переходу, транспозит – новоутворена похідна форма слова, результат переходу.

Залежно від того, який характер змін відбувається в слові, а отже, який транспозитор брав участь в утворенні нової лексеми, дослідники, які підтримують вчення функційно-категорійної граматики, розрізняють три основні ступені транспозиції (синтаксичний, морфологічний та семантичний).

Явище морфологічної транспозиції може досягатися шляхом додавання морфеми або афікса (афіксації) або ж зміни лише парадигми лексеми без формальних змін (конверсії).

Ключові слова: перехідність, частини мови, транспозиція, субстантивіація, морфологічні особливості.

Nadiia Knight,
master of Philology, researcher,
teacher of the Cyclic Commission of Verbal Disciplines of the Municipal Higher Educational Institution
«Lutsk Pedagogical College» of the Volyn Regional Council

THE PHENOMENON OF TRANSITIONAL PARTS OF SPEECH IN MODERN UKRAINIAN GRAMMAR SCIENCE

All parts of speech belong to a single lexical and grammatical system, but are not closed categories of words – there are certain relationships and close connections between them. These natural relationships are manifested primarily in the transitions and transformations of one part of speech into another. Transients characterize the transformation in the system, the development of language, its life. Without them, the system would freeze, become immobile.

In the modern Ukrainian language, as well as in other modern Slavic languages, there are many transitional phenomena. They cover the scope of almost all parts of speech.

The problem of transition in the field of parts of speech is one of the most actual in modern linguistics. It originated in the XIX century, but linguists increased attention to it only in the twentieth century. Investigating the process of transition, scientists use different terms to denote it: transition (V. Vinogradov, A. Vostokov, N. Grech, G. Pavsky), transitionity (A. Bednyakov, N. Kalamova, M. Lukin), diachronic transformation (B. Migirin, E. Sidorenko), transposition (O. Kim, V. Nikitevych), conversion (O. Smyrnytsky, V. Sobolev). Our research is based on the updated semantic-morphological-syntactic classification of parts of speech of functional-categorical grammar of I. R. Vykhovanets, as well as on productive theoretical ideas, which is the result of generalization of national and world linguistic achievements.

Ivan Vykhovanets distinguishes three components of the process of transposition: transposed – the initial source form of the word, transpositor – a means of transition, transposite – a newly formed derivative form of the word, the result of the transition.

Depending on the nature of changes in the word, and which transposer participated in the formation of a new word, researchers who support the studies of functional-category grammar, distinguish three main degrees of transposition (syntactic, morphological and semantic).

The phenomenon of morphological transposition can be achieved by adding a morpheme or affix (affixation) or changing only the paradigm of the word without formal changes (conversion).

Keywords: transition, parts of speech, transposition, substantivization, morphological features.

Актуальність теми. Система частин мови, яким характерне загальнокатегоріальне значення, морфологічні особливості, специфічна морфемна будова, має динамічний характер, тому зміни у частиномовній системі відбуваються безперервно та керуються внутрішніми законами розвитку мови. Одним із реалізацій вказаних змін є явище переходу з однієї частини мови в іншу.

В. Ващенко зазначає, що «...не можна заперечувати того, що в живій мовній структурі наявні такі елементи, які не вкладаються у типові визначені категорії. Такими й є явища переходу серед частин мови. Однак це не означає, що вони стоять за межами мовної закономірності. Навпаки, вони – цілком закономірні. Перехідні явища характеризують перетворення в системі, розвиток мови, її життя. Сама система, як певна цілість, не тільки не руйнується наявністю перехідних категорій, а, навпаки, ще більше зміцнюється й урівноважується. Без них система застигла б, стала нерухомою, а через те й змертвою. Перехідні лексико-граматичні явища скріплюють систему частин мови в процесі її розвитку... Отже, перехідні лексико-граматичні категорії – це носії нового... Без перехідних явищ немає розвитку мови» (Ващенко, 1953: 14-15).

У сучасній українській літературній мові, як і в інших сучасних слов'янських мовах, перехідних явищ досить багато. Вони охоплюють сферу майже всіх повнозначних і службових частин мови.

Актуальність дослідження зумовлена потребою цілісного вивчення частиномовних переходів, а саме в іменник, що уварізноє морфологічні особливості іменника в системі частин мови, розкриває функціональне мовне і мовленнєве багатство, а також є запорукою осмислення морфологічного складу сучасної української мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема перехідності в галузі частин мови – одна з найактуальніших у сучасній лінгвістиці. Вона виникла ще в XIX ст., але підвищена увага до неї з боку лінгвістів спостерігається лише в XX ст. Досліджуючи процес перехідності, вчені використовують різні терміни на його позначення: перехід (В. Виноградов, А. Востоков, Н. Греч, Г. Павський), перехідність (А. Бедняков, Н. Каламова, М. Лукін), діакронна трансформація (В. Мігірін, Є. Сидоренко), транспозиція (О. Кім, В. Нікітевич), конверсія (О. Смирницький, В. Соболева).

У дослідженні використовуємо поняття «транспозиція», яке у мовознавчій науці активно опрацьовують представники функційно-категорійної граматики (І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, А. П. Загнітко, А. Ю. Габай, І. А. Мельник та ін.).

На сучасному етапі проблемою переходу однієї частини мови в іншу займаються О. Безпояско, І. Вихованець, К. Городенська, В. Русанівський та ін. І. Вихованець та К. Городенська у «Теоретичній граматиці української мови» (Вихованець, Городенська, 2004) детально описують типи транспозиції та характеризують їх за семантичними, синтаксичними та морфологічними ознаками. Окремих аспектів проблем функціональної транспозиції в системі частин мови торкаються О. Земська, О. Жарких, О. Кубрянова.

Мета статті – охарактеризувати явище перехідності в системі частин української мови в синхронічному та діакронічному аспектах, що допоможе теоретично обґрунтувати питання, пов'язані з взаємодією частин мови, а також практично визначати належність до частин мови омонімічних лексем та визначати межі слова взагалі.

Вклад основного матеріалу дослідження. Частиномовний перехід як один із виявів морфолого-синтаксичного способу словотвору, для якого характерне граматико-лексичне переосмислення лексеми, є явищем багатоаспектним та різнобічним. У зв'язку з цим у сучасних українських та зарубіжних мовознавчих студіях існують різні погляди до означення вказаного явища, добору влучного терміна, а також його видозмін.

Наявність кількох понять, що відображають суть одного явища («конверсія», «транспозиція», «трансформація», «перехід», «перехідність», «граматична омонімія», «деривація», «синкретизм», «субституція» тощо), потребує виокремлення головного терміна, яким послуговуватимемося у дослідженні. Термінологічну поліфонію явища частиномовних переходів представляє рисунок 1. У цьому стосунку пропонуємо поняття «транспозиція», яке у мовознавчій науці активно опрацьовують представники функційно-категорійної граматики (І. Р. Вихованець, К. Г. Городенська, А. П. Загнітко, А. Ю. Габай, І. А. Мельник та ін.).

Рис. 1. Термінологічна поліфонія явища частиномовних переходів

Традиційно у сучасній лінгвістичній науці термін транспозиція (середньолат. *transpositio* – переставлення, від лат. *transponere* – переставляти) тлумачать як використання однієї форми у функції іншої. Основоположником теорії транспозиції вважають швейцарського лінгвіста Ш. Баллі (Баллі Ш, 1955).

На сучасному етапі розвитку української лінгвістичної науки пріоритетним залишається тлумачення поняття транспозиції, запропоноване І. Р. Вихованцем. Вчений уперше виокремив три основні різновиди транспозицій відповідно до типів граматичних одиниць або категорій, що зазнають транспозиційних перетворень: 1) реченнєві транспозиції; 2) частиномовні

транспозиції; 3) графемні транспозиції. Усередині цих різновидів науковці здійснюють подальший розподіл транспозицій (Вихованець, 1997: 58). Дослідник виокремив п'ять видів транспозицій: субстантивіацію (перехід в іменник), вербалізацію (перехід у дієслово), ад'єктивіацію (перехід у прикметник), адвербіалізацію (перехід у прислівник), нумералізацію (перехід у числівник).

А. Габай вказує на вузьке та широке трактування терміна «транспозиція».

У вузькому розумінні транспозиція – це перехід однієї частини мови в іншу або її вживання у функції іншої частини. У широкому розумінні транспозиція – це будь-яке переносне вживання мовної форми (Габай, 2011).

І. Вихованець зазначає, що у сучасній українській мові морфологічна транспозиція досягається шляхом афіксації та конверсії (Вихованець, 2004).

В Академічному тлумачному словнику української мови в 11 томах (1970-1980) подано таке визначення терміна «афіксація» (ї, жін., лінгв.): спосіб творення слів за допомогою афіксів (*Словник української мови в 11 томах, 1970: 73*).

У підручнику «Вступ до мовознавства» за редакцією М. Кочергана афіксацію розглянуто як вираження граматичних значень за допомогою афіксів (суфіксів, префіксів, закінчень тощо), а також деталізовано види афіксації:

а) суфіксація – вираження граматичних значень за допомогою суфіксів (*перечитати – перечитувати* (недоконаний вид), *спати – спатись* (значення пестливості), *гарний – гарніший* (вищий ступінь));

б) префіксація – вираження граматичних значень за допомогою префіксів (*нести – занести, внести, принести, піднести, перенести*);

в) конфіксація – вираження граматичних значень комбінацією з двох афіксів – префікса й суфікса, які, хоча й являють собою дві морфеми, але діють сукупно, разом;

г) інфіксація – вираження граматичних значень за допомогою інфіксів, тобто морфем, вставлених у середину кореня;

г) трансфіксація – вираження граматичних значень за допомогою трансфіксів, тобто афіксів, котрі, розриваючи корінь, що складається з одних приголосних, самі розриваються і служать «прошарком» голосних серед приголосних, визначаючи словоформу й оформляючи її граматично (характерна для семітських мов);

д) нуль-афіксація, тобто відсутність афікса в одній з форм парадигми за наявності афіксів в інших формах (*стіна – стін, робота – робіт*).

Також у підручнику поруч з афіксацією розглянуто такі поняття як фузія та аглютинація. При фузії афікси неоднозначні (*стіна, вола, рукава* – закінчення *-а* виражає називний відмінок однини жіночого роду, родовий відмінок однини чоловічого роду і називний відмінок множини чоловічого роду), нестандартні (*стіни*, пісні, імена – закінчення *-и, -і, -а* виражають одне й те саме значення називного відмінка множини), основи без афіксів, як правило, не вживаються (*двер-і, грабл-і, ручк-и, червон-ий*), відбувається ніби сплав основи й афікса (*козацький* із *козак+ськ(ий)*), причому корінь може змінюватися у фонетичному складі (*сон – сні, друг – друзі*).

При аглютинації, що є притаманною тюркським та фіно-угорським мовам, афікси однозначні стандартні, вони механічно приклеюються до основи, причому основа вживається без афікса і ніколи не змінює свій фонетичний склад (Кочерган, 2001: 284-285).

Окрім афіксації морфологічна транспозиція досягається шляхом процесу конверсії.

У літературознавчій енциклопедії знаходимо таке пояснення цього терміну: «конверсія (франц. *conversion*, від лат. *conversio* перетворення, зміна) – у семантиці – перемінне відображення кожної з двох протилежних сторін мовного вираження позамовної ситуації. Конверсія може бути лексичною (антоніми-конверсиви, різні вияви енантіосемії), лексико-семантичною (*Іван закоханий у Галину – Галина закохана в Івана, ліс зеленіє над річкою – річка тече коло лісу*) та словотвірною (*кум – кума, високий – вись*) тощо. Термін Феофана Прокоповича. Те саме, що й епіфора» (Літературознавча енциклопедія, 2007: 512-513).

Конверсія є характерним засобом словотворення англійської мови. Знаменитий дослідник англійської мови Д. Лі вжив цей термін у своїй книзі “*Functional Change in Early English*” у 1891 р., зазначивши, що «конверсія – це засіб словотворення, при якому нове слово утворюється без зміни основної форми нового слова і без застосування словотвірних засобів (одниць), є характерним явищем для англійської мови» (Lee, 1948).

Словник лінгвістичних термінів подає таке визначення: «Конверсія – утворення нового слова шляхом переведення однієї основи в іншу парадигму словозміни» (Словарь лингвистических терминов, 1969: 202).

Таким чином, конверсія розглядається нами як безафіксальний вид та засіб словотвору, де словотворчим механізмом є виключно сама парадигма слова, що означає, що утворення нової частини мови виникає на основі одного кореня та викликає внутрішні зміни мовної одиниці.

Сучасні мовознавці зазначають, що конверсія спричиняє утворення омоніму, який буде семантично близьким із початковою лексемою. Деякі дослідники подають інші поняття на тлумачення цього процесу: «функціональна зміна», «нульова деривація», «коренева творення» та ін.

Таким чином, явище морфологічної транспозиції може досягатися шляхом додавання морфеми або афікса (афіксації) або ж зміни лише парадигми лексеми без формальних змін (конверсії).

Іван Вихованець виокремлює три складові процесу транспозиції: транспоноване – початкова вихідна форма слова, транспозитор – засіб переходу, транспозит – новоутворена похідна форма слова, результат переходу. Засіб транспозиції показує зв'язок вихідної лексеми з похідною (Вихованець, 2004). Схематично складові процесу транспозиції зображено на рисунку 2.

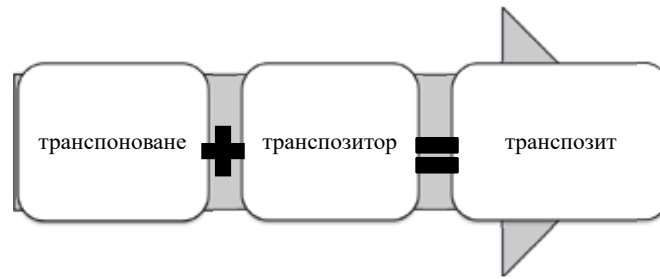

Рис. 2. Складові процесу транспозиції

Залежно від того, який характер змін відбувається в слові, а отже, який транспозитор брав участь в утворенні нової лексеми, дослідники, які підтримують вчення функційно-категорійної граматики, розрізняють три основні ступені транспозиції (синтаксичний, морфологічний та семантичний).

Синтаксичний ступінь є початковим, за якого слово виступає в синтаксичній позиції іншої частини мови, не змінюючи формальних морфологічних ознак вихідної частини мови. Закріплюючись у новій (вторинній) для нього синтаксичній функції, вихідне слово може набувати морфологічного оформлення частини мови, в яку перейшло це слово. Напр.: *Зачекайте* мене, будьте ласкаві – Нам не подобається Ваше *«зачекайте»*. Дієслівна форма перемістилася у типову для іменника формально-синтаксичну позицію, але не набула морфологічних змін).

Морфологічний ступінь переходу є вищим порівняно із синтаксичним як початковим ступенем. Набуття синтаксичних і морфологічних ознак нової для вихідного слова частини мови іноді супроводжуване також семантичними зрушеннями – частковим або повним зближенням семантичним з іншою частиною мови, до якої синтаксично й морфологічно це слово перейшло. Напр.: Дівчина старанно *плела* вінок з квітів – *Плетіння* вінка заворожувало всіх довкола. У цьому випадку віддієслівний морфологізований субстантивований іменник має тотожну лексичну семантику з вихідним словом, але відрізняється частиномовними граматичними категоріями та формально-синтаксичними та семантико-синтаксичними функціями).

Семантичний ступінь переходу частин мови є завершальним ступенем, найвищим ступенем переходу.

Лексеми при переході на семантичний рівень зазнають значних семантичних транспозицій і остаточно втрачають своє вихідне лексичне значення. Семантична транспозиція – це утворення фразеологічних конструкцій з тією різницею, що до уваги ми беремо лише транспоноване слово, ступінь творення якого ми визначаємо з мікроконтексту (Кушлик, 1997: 47). Напр.: Школярі часто люблять *сидіти* за комп'ютером – *Сидіння* за комп'ютером може призвести до втрати зору – Передні *сидіння* автобуса призначені для людей похилого віку. У третьому випадку маємо найвищий ступінь переходу – семантичний, адже лексема набула семантичних ознак іменникового класу, передусім семантики реальної предметності).

Детального аналізу потребують також умови субстантивації, які дозволять простежити перехід різних частин мови в іменник на кожному етапі (ступені транспозиції), а також параметри, за якими можна виявити частиномовний перехід в іменник. Щодо цього У. Добосевич вказує на, по-перше, здатність транспозиту набувати загальнокатегоріального значення предметності, що безпосередньо пов'язано із її семантичним значенням; по-друге, можливість транспонованого слова перейти морфологічні категорії, спільні чи суміжні з іменниковими, на основі яких і відбувається процес субстантивації (грамми роду, числа й відмінка, які можна визначити поза контекстом); по-третє, характер субстантивації (оказіональний чи закономірний) можна простежити за частотою (регулярністю) вживання новоутворених одиниць; по-четверте, особливості графічного оформлення частин мови у тексті теж вказують на частиномовну транспозицію (спеціальне графічне виділення лапками, розміром літер, іншим шрифтом тощо вказує на контекстуально зумовлену субстантивацію) (Добосевич, 2011: 91–96). Схематично показники, за якими виявляємо транспозицію в іменник (умови) та її характер, зображено на рисунку 3.

Рис. 3. Показники, за якими виявляємо транспозицію в іменник (умови) та її характер

Сукупність названих ознак, що реалізуються у слові, засвідчує його здатність субстантивуватися не лише на рівні мовлення, а потенційно переходити у статус міжчастиномовного омоніма.

Висновки. Усі частини мови належать до єдиної лексико-граматичної системи, але не є замкнутими розрядами слів – між ними існують певні взаємовідношення і тісні взаємозв'язки. Ці закономірні взаємозв'язки виявляються передусім у взаємопереходах і перетвореннях однієї частини мови в іншу. Це відбувається у зв'язку з різними змінами синтаксичного, рідше стилістичного функціонування частини мови в мовленні. При такому переході слово змінює властиве йому лексичне значення, морфологічні властивості та синтаксичні характеристики, тобто все, що характеризувало слово, коли воно належало до однієї частини мови, зникає, і слово набуває нового лексичного значення і граматичних властивостей, що призводить до появи нового слова (Кушлик, 1997: 45).

Нагромаджений досвід з аналізу явища транспозиції дає можливість розглядати її сьогодні як окремий спосіб творення слів, який потребує детального вивчення.

Джерела та література:

1. Балли Ш. Общая лингвистика и вопросы французского языка: М. : Изд-во иностр. лит., 1955. 416 с.
2. Ващенко В. С. Явища переходу в системі частин мови. Українська мова в школі. 1953. № 6. С. 14–15.
3. Вихованець І. Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті, К. Г. Городенська (ред.). К.: Наукова думка, 1988. 255 с. (ISBN 5-12-000136-X).
4. Вихованець І. Р. Транспозиція. Українська мова: Енциклопедія, редкол: В. М. Русанівський, О. О. Тараненко та ін. 2-ге вид., випр. і доп. К. : Вид-во «Укр.енциклопедія» ім. М. П. Бажана, 2004. С. 692.
5. Вихованець, І. Р., Городенська, К. Г. Теоретична морфологія української мови, І. Р. Вихованець (ред.). К.: Університетське видавництво «Пульсари», 2004. 398 с.
6. Габай А. Ю. Синтаксична прислівникова транспозиція в сучасній українській літературній мові. К. : Ін-т укр. мови; Вид. д-ма Дмитра Бураго, 2011. 15 с.
7. Горпинич В. О. Морфологія української мови. К.: Видавничий центр «Академія», 2004. 336 с. (ISBN 966-580-179-1).
8. Гринчишин Д. Г. Явище субстантивзації в українській мові (субстантивация прикметників). К.: Наукова думка, 1965. 112 с.
9. Кочерган М.П. Вступ до мовознавства: підручник для студентів філологічних спеціальностей вищих навчальних закладів. К.: Видавничий центр «Академія», 2001. 368 с. (ISBN 966-580-100-7).
10. Кучеренко І. Актуальні проблеми граматики. Упорядник та автор передмови З. Терлак. Львів: Видавництво «Світ», 2003. 227 с. (ISBN 5-7773-0456-7).
11. Кушлик О. П. Комплексне визначення частинимовного статусу «перехідних» одиниць. Мовознавство. 1997, № 4-5. С. 45 – 49.
12. Літературознавча енциклопедія : у 2 т., авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. Київ : ВЦ «Академія», 2007. Т. 1 : А – Л. С. 512-513.
13. *Словник української мови*: в 11 томах. Том 1, 1970. С. 73. Режим доступу: <http://sum.in.ua/s/afiksacija>.
14. Lee D. W. Functional Change in Early English. *Columbia University dissertation*. Menasha, Wisc., 1948. P. 4.

References:

1. Balli, Sh. (1955). *Obshchaya lingvistika i voprosy francuzkogoazyka* [General linguistics and questions of the French language]: M.: Izd-vo inostr. Lit [in Russian].
2. Vashchenko, V.S. (1953). *Yavyshecha perekhodu v systemi chastyn movy* [The manifestations of the transition in the system of the language parts]. *Ukrainska mova v shkoli*. №6 [in Ukrainian].
3. Vykhoanets, I. R. (1988). *Chastyny movy v semantyko-hramatychnomu aspekti* [Parts of speech in the semantic and grammatical aspects]. K. H. Horodenska (red.). K.: Naukova dumka. (ISBN 5-12-000136-Kh) [in Ukrainian].
4. Vykhoanets, I. R. (2004). *Transpozysia*. [Transposition]. *Ukrainska mova: Entsyklopediia*, redkol: V. M. Rusanivskyi, O. O. Taranenko ta in. 2-he vyd., vypr. i dop. K. : Vyd-vo «Ukr.entsyklopediia» im. M. P. Bazhana [in Ukrainian]
5. Vykhoanets, I. R., Horodenska, K. H. (2004). *Teoretychna morfolohiia ukrainskoi movy* [Theoretical morphology of Ukrainian language]. K.: Universtyetske vydavnytstvo «Pulsary» [in Ukrainian].
6. Habai, A. Yu. (2011). *Syntaktychna pryslivnykova transpozysia v suchasni ukrainskii literaturnii movi* [Syntactic adverbial transposition in the modern Ukrainian language]. K. : In-t ukr. movy; Vyd. dim Dmytra Buraho [in Ukrainian].
7. Horpnych, V. O. (2004). *Morfolohiia ukrainskoi movy* [Morphology of the Ukrainian language]. K.: Vydavnychiy tsentr «Akademiia» (ISBN 966-580-179-1) [in Ukrainian].
8. Hrynchyshyn, D. H. (1965). *Yavyshecha substanyvatsii v ukrainskii movi (substanyvatsiia prykmetnykiv)* [The phenomenon of substantivization in the Ukrainian language (substantivization of adjectives)]. K.: Naukova dumka [in Ukrainian].
9. Kocherhan, M.P. (2001). *Vstup do movoznavstva* [Introduction to Linguistics:]; pidruchnyk dlia studentiv filolohichnykh spetsialnostei vyshchykh navchalnykh zakladiv. K.: Vydavnychiy tsentr «Akademiia», 2001. 368 s. (ISBN 966-580-100-7) [in Ukrainian].
10. Kucherenko, I. (2003). *Aktualni problemy hramatyky* [Actual problems of grammar]. Uporiadnyk ta avtor peredmovy Z. Terlak. Lviv: Vydavnytstvo «Svit». (ISBN 5-7773-0456-7) [in Ukrainian].
11. Kushlyk O.P. (1997). *Kompleksne vyznachennia chastynomovnoho statusu «perekhidnykh» odynits* [Comprehensive determination of the partial language status of “transitional” units.]. *Movoznavstvo*. №4-5 [in Ukrainian].
12. Kovaliv, Yu. I. (Ed.). (2007). *Literaturoznachna entsyklopediia : u 2 t.* [Literature Encyclopedia: in 2 volumes]. Kyiv : VTs «Akademiia». T. 1 : A – L [in Ukrainian].
13. *Slovyk ukrainskoi movy: v 11 tomakh* [Dictionary of the Ukrainian language: in 11 volumes]. Tom 1. Retrieved from: <http://sum.in.ua/s/afiksacija>.
14. Lee, D. W. (1948). Functional Change in Early English. *Columbia University dissertation*. Menasha, Wisc. P. 123 [in English].